

Justitsministeriet

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
DATO: 17.09.2021
SAGSNR.: 2021-2747

Høring over forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Implementering af initiativer i aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023)

Ved e-mail af 23. august 2021 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Forslaget angiver at gennemføre en politisk aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi. De konkrete forslag angår bl.a. brug af strafnedsættelse for lang sagsbehandlingstid, strafskærpelse for trusler mod ytringsfriheden, øget brug af videoafhøringer, forsvarerbeskikkelse i sager om personfarlig kriminalitet og regulering af bødetakster for hastighedsovertrædelser.

Strafnedsættelse mv.

Advokatrådet udtaler sig principielt ikke om strafferammer, herunder om brug af strafnedsættelse i forbindelse med lang sagsbehandlingstid.

Advokatrådet bemærker dog, at den nugældende § 82, nr. 13, som foreslås ophævet, efter sin ordlyd gør overvejelse om strafnedsættelse obligatorisk, jf. "skal", hvorimod forslaget til § 83 efter sin ordlyd lægger op til en fakultativ anvendelse af strafnedsættelse, jf. ordet "kan". Advokatrådet bemærker, at strafnedsættelse uanset formuleringen fortsat vil være obligatorisk i de tilfælde, hvor EMRK kræver det.

Herudover bemærkes i forbindelse med ophævelse af § 82, nr. 13, at bestemmelsen om strafnedsættelse i høj grad tager sigte på, at kompensere den tiltalte for den belastning, som en straffesag alt andet lige er for alle de involverede parter, herunder hvorvidt der efter omstændighederne kan være anledning til at inddrage flere forhold i vurderingen af, om der i den konkrete sag skal ske nedsættelse. Det kan bl.a. være på baggrund af sagens karakter, dens betydning,

dens kompleksitet eller den tiltaltes og myndighedernes adfærd. Ved ophævelse af § 82, nr. 13, bør man således forsat have disse strafformildende omstændigheder for øje.

Trusler mod ytringsfriheden

Som ovenfor nævnt udtaler Advokatrådet sig principielt ikke om strafferammer og skal således alene bemærke, at der muligvis er behov for at præcisere, om den foreslåede bestemmelse til § 119, stk. 3, 2. pkt., der naturligt læses i forlængelse af § 119, stk. 3, 1. pkt., alene angår overtrædelser af § 119, stk. 1, og ikke § 119, stk. 2. Det bemærkes, at overskriften i pkt. 2.2.3.1, kan give indtryk af, at strafskærpelsen angår "hele" § 119.

Videoafhøring af voldtægts ofre mv.

Lovforslaget lægger op til at udvide området, således at det grundlæggende princip om bevisumiddelbarhed fraviges. Advokatrådet deler justitsministeriets betænkeligheder, som kommer til udtryk i pkt. 2.3.2.2 i de almindelige bemærkninger, og som skal imødegås ved, at forurettede skal møde i retten, vedstå en videooptaget forklaring og besvare eventuelle supplerende spørgsmål.

Advokatrådet er enig i, at der skal vises ofre for forbrydelser et stort hensyn. Advokatrådet finder det imidlertid væsentligt at understrege, at forurettede i en straffesag i retten først og fremmest er *vidne*, hvis forklaring indgår i sagens beviser mod en tiltalt. Advokatrådet kan tiltræde bemærkningerne om, at retten skal have mulighed for danne sig et indtryk af vidnet og forklaringens troværdighed og pålidelighed, samtidig med at tiltalte får mulighed for at varetage sit forsvar. Når en del af afhøringen erstattes af en videooptagelse, vil rettens grundlag for at danne sig et samlet indtryk alt andet lige blive mere spinkelt. Uanset den anerkendelsesværdige intention med at beskytte den forurettede kan der derfor være retssikkerhedsmæssige betænkeligheder forbundet med ordningen. Bemærkningerne omtaler adgang til "eventuelle supplerende spørgsmål", hvilket antyder, at forventningen er, at omfanget heraf vil være ret beskedent. En videoforklaring, der står alene, vil imidlertid kunne have stærk bevisværdi. Det vil være enhver forsvarsadvokats opgave at overveje og teste bevisets styrke og svagheder. Dette sker i forhold til vidneforklaringer, bl.a. i form af kontraafhøring i retten.

Da anklagerens traditionelle "førsteafhøring" i nogen grad kan blive overflødig eller meget kort på grund af en videooptagelse, er det derfor sandsynligt, at forsvarsadvokaten i en mulig kontraafhøring fremover kommer til at indtage en *forholdsmæssigt* større rolle i vidnets samlede kontakt med straffesagens aktører i retslokalet. Det vil være en position, som mange forsvarsadvokater ikke nødvendigvis finder ønskværdig, og det kan fremkalde reaktioner hos domstolene i

forbindelse med konkret retsledelse. En tydelig erkendelse heraf vil være hensigtsmæssig, så der ikke er tvivl om, at ordningen *ikke* indebærer, at dommere i den konkrete retsledelse skal afskære en forsvarsadvokat fra – på sædvanlig vis og inden for etikkens grænser – at løfte sin opgave. I modsat fald er konsekvensen, at fundamentale retssikkerhedsgarantier, som kontradiktion og kritisk modsigelse udhules. I relation til den forurettede må tydelig kommunikation omkring dette forhold tillige overvejes, så en videoafhøring ikke misforstås, således at fremmøde i retten ikke har en reel funktion.

Prioritering af sager om personfarlig kriminalitet i relation til forsvarerbeskikkelse

Advokatrådet udtaler sig principielt ikke om prioriteringen af sager. Det bemærkes dog, at et frit forsvarervalg er et af flere bærende elementer for tilliden til den proces, der kan munde ud i alvorlige sanktioner, og at man må have dette for øje ved begrænsninger i forsvarervalget. Derudover bemærkes, at forsvarerskifte, som ikke sker efter sigtedes anmodning, jf. § 741, stk. 2, i et beskedent omfang kan medføre øgede udgifter til forsvarerbistand. Dette ses ikke nævnt bemærkningernes pkt. 3.

Regulering af bødetakster

Advokatrådet udtaler sig som nævnt ovenfor principielt ikke om strafferammer, hvorfor der ikke er bemærkninger til denne del af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
generalsekretær